2 Ads 4/2003 - 53

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce Ing**. J. K. CSc.**, zastoupeného JUDr. Vandou Bieleckou, advokátkou se sídlem Havířov, Pavlovova 8 proti žalované **České správě sociálního zabezpečení,** se sídlem Praha 5, Křížová 25 o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21. 8. 2001 č. j. 2 Cao 106/2001-27,

t a k t o :

Kasační stížnost se z a m í t á .

Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

Odměna advokátky JUDr. Vandy Bielecké se u r č u j e částkou 650 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21. 8. 2001 č. j. 2 Cao 106/2001-27 byl změněn rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 2. 2001 č. j. 20 Ca 213/2000-12 tak, že bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 11. 9. 2000 č. xxx o zamítnutí žádosti o vdovecký důchod.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání s tím, že rozsudek nesprávně vycházel ze souběžného podání žádosti o vdovecký a sirotčí důchod v r. 1994, když ovšem tehdy o vdovecký důchod nežádal a žádost si poprvé podal až 22. 9. 1999. K výzvě soudu doplnil, že je dán důvod dovolání podle § 237 odst. l, písm. a), b) o. s. ř. a namítl, že Vrchní soud aplikoval nesprávný právní závěr, když vycházel z toho, že na jeho případ dopadá ust. § 93 zákona č. 155/1995 Sb. o souběhu nároků. Za správná považuje skutková zjištění, kdy žalobci byl přiznán starobní důchod od 10. 2. 1993 ve výši 3268 Kč ze třetí pracovní kategorie a kdy žalobci zemřela manželka 2. 2. 1994, když v té době bylo v jeho péči jedno nezaopatřené dítě. Dnem 2. 2. 1994 byl přiznán sirotčí důchod pro syna Martina ve výši 805 Kč, výchovné ve výši 490 Kč s tím, že jeho starobní důchod v té době činil 3568 Kč. Nárok na vdovecký důchod žalovaná uznala, ale nepřiznala výplatu pro maximální výši souběhu důchodu a od 2. 2. 1997 odňala sirotčí důchod pro nezaopatřeného syna. Ke dni 1. 1. 1996 tak existoval stav, kdy trval nárok na vdovecký důchod z titulu péče o nezaopatřené dítě v souladu se zákonem č. 100/1988 Sb. s tím, že nastala ještě další podmínka podle zákona č. 155/1995 Sb., a to dosažení věku 58 let žalobce. Proto je žalobce názoru, že ke dni 1. 1. 1996 vznikl jeho nárok na vdovecký důchod a že mu náleží za podmínek stanovených zákonem č. 155/1995 Sb. Právní závěry odvolacího soudu tak žalobce považuje za nesprávné, s tím, že jeho nárok měl být posouzen podle §§ 38, 55, 56 zákona č. 100/1988 Sb. spolu s přechodnými ustanoveními § 85 zákona č. 155/1995 Sb. Proto navrhuje zrušení napadeného rozsudku Vrchního soudu v Olomouci a potvrzení rozsudku Krajského soudu v Ostravě.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud s ohledem na změnu právní úpravy dovolání postoupil podle § 129 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.), Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení řízení, a to podle ustanovení části třetí hlavy třetí dílu prvního tohoto zákona - tedy k dokončení řízení podle ustanovení upravujících kasační stížnosti.

Předpokladem pro dokončení řízení je zjištění, zda dovolání bylo včasné a přípustné podle občanského soudního řádu ve znění účinném v době jeho podání a současně, zda je přípustné i z hlediska podmínek a náležitostí stanovených soudním řádem správním pro kasační stížnost. Dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě, bylo přípustné podle § 237 odst.1 o. s. ř., obsahovalo náležitosti podle § 241a odst.1 o. s. ř. a důvody odpovídaly § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Z hlediska podmínek pro podání kasační stížnosti jsou namítány důvody odpovídající ust. § 103 odst.1 písm. a) s. ř. s. Věc tedy lze projednat jako kasační stížnost, když Nejvyššímu správnímu soudu přísluší hodnotit napadený rozsudek z hlediska, zda Vrchní soud v Olomouci správně posoudil právní otázky při hodnocení nároku žalobce, který nabyl postavení stěžovatele (dále jen stěžovatel).

Stěžovatel nenamítá ničeho proti skutkovým okolnostem, z nichž soud vycházel, s výjimkou, že v r. 1994 nežádal o přiznání vdovského důchodu a poprvé žádal až 22. 9. 1999 a domnívá se, že proto soud nemohl jeho nárok hodnotit tak, jako by docházelo k souběhu důchodů již před účinností zákona č. 155/1995 Sb. Přitom ze soudního spisu je zřejmé, že při jednání Krajského soudu v Ostravě dne 21. 2. 2001 byla k důkazu čtena mj. žádost stěžovatele o vdovecký a sirotčí důchod z 21. 2. 1994, stěžovatel byl jednání přítomen a žádnou námitku proti tomuto důkazu nevznesl. Jinak ze soudního a dávkového spisu vyplývají skutkové okolnosti tak, jak jsou stěžovatelem popsány a jak z nich vycházel i Vrchní soud v Olomouci.

Není tedy pochyb o tom, že žalovaná rozhodovala o žádosti stěžovatele podané dne 22. 9. 1999 o přiznání vdoveckého důchodu od 1. 1. 1996, že manželka stěžovatele J. K. zemřela dne xx 2. 1994 a syn stěžovatele M. K. měl nárok na sirotčí důchod, který mu byl vyplácen až do 1. 9. 1997. Stěžovatel pobíral starobní důchod od 10. 2. 1993 - po dosažení věku 60 roků.

O námitce nesprávného právního posouzení uvážil Nejvyšší správní soud následovně:

Nárok na důchod, a tedy i vdovecký, vzniká dnem splnění podmínek, když ovšem nárok na jeho výplatu je podmíněn splněním podmínek nároku, podáním žádosti a splněním podmínek pro výplatu. V daném případě stěžovatel splnil podmínky nároku dnem úmrtí manželky, neboť v té době pečoval o jedno nezaopatřené dítě ve smyslu § 48a odst.1 zákona č. 100/1988 Sb., ovšem nesplňoval podmínky pro výplatu pro souběh nároků na důchody starobní a vdovecký (§ 56 odst.1, odst. 2 písm. d), odst. 3, odst. 6 zák. č . 100/1988 Sb. Stěžovateli tak vznikl nárok na vdovecký důchod, ovšem nikoliv na jeho výplatu a na tom nic nezměnila skutečnost, že zákon č. 155/1995 Sb. zavedl další podmínku nároku na vdovecký důchod - dosažení věku 58 let, kterých stěžovatel dosáhl již 9. 2. 1991.

Vzhledem k tomu, že nárok vznikl za účinnosti zákona č. 100/1988 Sb., trval v době nabytí účinnosti zákona č. 155/1995 Sb. a nezanikl ukončením výplaty sirotčího důchodu, mohl být k žádosti podané dne 22. 9. 1999 o přiznání vdoveckého důchodu ode dne 1. 1. 1996 posuzován jen podle přechodných ustanovení tohoto zákona. Stěžovatel je názoru, že na jeho případ je třeba vztáhnout přechodné ustanovení obsažené v § 85 zákona č. 155/1995 Sb. Toto ustanovení však dopadá na případy, kdy došlo k zániku na vdovecký důchod před 1. lednem 1996, nebo došlo-li k zániku nároku na tento důchod po 31. 12. 1995, ale šlo o důchod přiznaný před 1. 1. 1996 a některá z podmínek nároku byla splněna do pěti let od zániku nároku na daný důchod – jak výše uvedeno o takový případ se u stěžovatele nejedná.

Žalovaná tak mohla k žádosti podané stěžovatelem dne 22. 9. 1999 nárok na výplatu vdoveckého důchodu posuzovat jen podle přechodného ustanovení obsaženého v § 93 odst.2 zákona č. 155/1995 Sb., podle něhož souběh nároků na výplatu důchodů, k němuž došlo před 1. 1. 1996, nebo k němuž nedošlo proto, že se důchod nevyplácel, avšak nárok na důchod trval, se posuzuje po 31. 12. 1995 podle předpisů platných před 1. 1. 1996. Tedy nárok na výplatu vdoveckého důchodu mohl být posuzován podle § 55 a § 56 zákona č. 100/1988 Sb., jak žalovaná také učinila.

Pokud tedy stěžovatel namítá v kasační stížnosti (dovolání), že šlo o jeho první žádost o vdovecký důchod a tedy mu měl být vdovecký důchod přiznán podle zákona č. 155/1995 Sb., neodpovídá jeho tvrzení skutečnosti a navíc ke vzniku nároku bez ohledu na jeho další žádost došlo před účinností tohoto zákona. Pokud dále namítá, že pak měl být jeho nárok posuzován podle §§ 38, 55, 56 zákona č.100/1988 Sb. ve spojení s § 85 zákona č. 155/1995 Sb., není jeho námitka důvodná, když se v jeho případě o případ podřaditelný pod ust. § 85 zákona č. 155/1995 Sb. nejedná. Navíc nepřípadný je poukaz na ust. § 38 zák. č. 100/1988 Sb., v té době upravující nárok na částečný invalidní důchod v mimořádných případech.

Vrchní soud v Olomouci tedy v souladu se zákonem řešil právní otázku použití přechodných ustanovení zákona č. 155/1995 Sb. a pokud změnil rozhodnutí krajského soudu zrušující rozhodnutí žalované tak, že se toto potvrzuje učinil tak na základě správného posouzení právní otázky.

Proto Nejvyšší správní soud podle § 110 odst.1 s. ř. s. poslední věta, kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst.1, 2 (§ 120) s. ř. s., když stěžovatel ve věci úspěšný nebyl a žalované by podle zákona ani přiznán být nemohl.

Stěžovateli byla pro toto řízení soudem ustanovena zástupcem advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 2x 250 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a sepis dovolání, a 2x 75 Kč na úhradu hotových výdajů (§ 9 odst. 2, § 7, § 11 odst.1 písm. b, k / vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů), celkem 650 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. 5. 2003

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu